

ГОРДСЬВА-ГЕРАСИМОВА

Людмила Юрїївна
gor.luda@gmail.com

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В
ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ
ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ
РЕФОРМУВАННЯ

МИХАЛОЧКІНА

Марина Олександрівна
mihalochkinamimi@gmail.comстарший викладач, Дніпровський
національний університет ім.
Олеся ГончараACCOUNTING FEATURES IN THE
STATE SECTOR OF ECONOMY IN
REFORMING CONDITIONSстудент, Дніпровський
національний університет ім.
Олеся Гончара

У статті висвітлені основні результати реформування обліку в державному секторі. В результаті дослідження були виявлені певні недоліки його організації. Вони ґрунтуються на неузгодженості формування облікової інформації для показників нових форм звітності та кошторису бюджетних установ.

В статье освещены основные результаты реформирования учета в государственном секторе. В результате исследования выявлены определенные недостатки его организации. Они основаны на несогласованности формирования учетной информации для показателей новых форм отчетности и сметы бюджетных учреждений.

The article highlights the main results of accounting reform in the public sector. The result of the study revealed some disadvantages of its organization. They are based on inconsistencies in the formation of accounting information for indicators of new forms of reporting and budget estimates of budgetary institutions.

Ключові слова: облік, державний сектор, національні положення, план рахунків, звітність, реформування, модернізація

Ключевые слова: учет, государственный сектор, национальные положения, план счетов, отчетность, реформирование, модернизация

Keywords: accounting, public sector, national provisions, an account plan, reporting, reform, modernization

ВСТУП

Наша країна знаходиться на шляху реформування усіх напрямів як економічного, так і соціального розвитку суспільства. Це закономірний процес, який зумовлений відповідними перетвореннями у політичному, економічному і суспільному житті держави. Певні реформи в економіці відбуваються у зв'язку з вимогами Міжнародного валютного фонду щодо надання відповідних валютних траншів. Деякі – за задалегідь визначеними планами та стратегіями, які наразі знаходяться у стадії реалізації. Це зумовлено об'єктивними причинами: відбуваються процеси євроінтеграції, всесвітньої глобалізації економіки. Реформування стосується усіх секторів економіки, у тому числі державного. Саме у ньому відбуваються значні зміни, які пов'язані з необхідністю створення дієвого механізму управління державними фінансами. Відомо, що інформація щодо стану та руху державних фінансів, до яких відносяться, зокрема, державний бюджет, місцеві бюджети, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, фінанси державного корпоративного сектору, створюється в процесі здійснення бюджетного обліку. Тому саме реформуванню обліку в державному секторі приділяється особлива увага. У зв'язку з цим Урядом України була розроблена «Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки» (на-

дали Стратегії модернізації). [5] Багато її положень вже реалізовано. Для остаточного впровадження Стратегії модернізації наказом Міністерства фінансів України був затверджено «План заходів щодо модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2016 – 2018 роки» [4], реалізація якого дозволить закінчити процес його модернізації.

Питання особливостей організації та методики обліку в державному секторі наразі актуальні, тому в сучасній вітчизняній економічній літературі існує достатня кількість наукових праць, присвячених як дослідженню облікової системи державного сектору у цілому, так і, зокрема, питанням реформування обліку в державному секторі. До авторів цих робіт відносяться такі вчені, як П.Й. Атамас, А.М. Белов, Ф.Ф. Бутинець, І.В. Горковенко, Р.Т. Джога, Т.І. Єфіменко, Є.В. Калюга, С.О. Левицька, В.С. Лень, Л.Г. Ловинська, С.В. Свірко, Н.І. Сушко, І.Б. Стефанюк, Т.І. Хомуляк, О.О. Чечуліна й ін. Аналіз їх наукових робіт свідчить, що в них розглядається широкий спектр питань стосовно обліку в державному секторі, але, з нашої точки зору, активні процеси його реформування потребують додаткових досліджень.

МЕТОЮ РОБОТИ є системне дослідження особливостей організації обліку в державному секторі економіки в процесі його реформування та висвітлення існуючих проблем з урахуванням законодавчих змін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet. При проведенні дослідження були використані наукові методи аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

На сьогодні процес модернізації обліку в державному секторі практично відбувся. Підґрунтям цього процесу стала активізація співробітництва України з міжнародними організаціями, фінансовими установами, її діяльність на валютних фондових та інвестиційних ринках, що потребує прозорості та відкритості інформації з економічних питань, у тому числі з питань бухгалтерського обліку, а також його відповідності міжнародним стандартам.

У ході реалізації Стратегії модернізації були розроблені Національні положення (стандарти) обліку в державному секторі (НП(С)БОДС). В процесі їх створення за основу були прийняті Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору (МСБОДС). НП(С)БОДС базуються на принципово нових методологічних та методичних підходах бухгалтерського обліку в секторі державного управління, що максимально наближені до світових облікових підходів, але з урахуванням «існуючої вітчизняної практики господарської діяльності суб'єктів сектору загального державного управління, що нормативно закріплена бюджетним та іншим законодавством України» [6]. Усього розроблено 19 положень, які регламентують організацію обліку та подання звітності в державному секторі. Відповідно вид та форма звітності в державному секторі значно змінилась.

Значною новацією була розробка нового єдиного Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – План рахунків), який використовується в обліковому процесі бюджетних установ, органів Державного казначейства України, державних цільових соціальних фондів. Можливість застосування усіма суб'єктами державного сектору єдиного Плану рахунків реалізована через механізм спеціального кодування рахунків у межах загальної десятичної системи.

Крім того, в ході реалізації заходів Стратегії модернізації, для забезпечення інтеграції бюджетної класифікації із планом рахунків та приведення економічної класифікації видатків у відповідність із вимогами Статистики державних фінансів 2001 р. (GFS 2001), наказом Міністерства фінансів України від 26.12.2012 р. № 1738, було затверджено нову економічну класифікацію видатків бюджету.

Отже, як ми бачимо, відбулася реалізація відповідних методологічних, методичних та організаційних положень бухгалтерського обліку в державному секторі. Але, на жаль, є певні проблеми в узгодженні об'єктів обліку згідно нового Плану рахунків державного сектору та відображенні інформації о них в аналітичному обліку та звітності.

В результаті наших досліджень ми визначили, що, в першу чергу, це стосується певного протиріччя між показниками нової форми звітності, яка регламентується НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звіт-

ності» [3], Кошторисом доходів та видатків бюджетних установ та Планом рахунків. Форма та зміст Кошторису бюджетних установ на не змінювалися в період реформування. Тобто в ньому міститься інформація про доходи та видатки загального та спеціального фондів. Як ми знаємо, в новому Плані рахунків таких об'єктів не існує. Немає поняття «загального» та «спеціального» фонду бюджетної установи та немає визначення «видатків». Але кошторис на даний час дійсний, тому в формі фінансової звітності № 2-дс «Звіт про фінансові результати» надається інформація про його виконання, тобто про надтоження доходів загального та спеціального фондів бюджету та здійснення видатків з цих фондів.

Крім того, в нових картках аналітичного обліку також вживається термін «видатки», наприклад в Картці аналітичного обліку касових видатків та Картці аналітичного обліку фактичних видатків. Виходячи з того, що таких об'єктів обліку («видатки») в Плані рахунків на існує, можуть виникнути складності у визначенні інформації, яка повинна надаватися для заповнення таких карток.

Ще треба звернути увагу, з нашої точки зору, на не досконалий перелік типових проведень, який міститься у «Типовій кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами», затвердженої наказом Міністерства фінансів України 29 грудня 2015 р. №1219. На жаль, на наш погляд, вона не повна, тому що не існує окремих розділів, присвячених обліку доходів та витрат, не повний перелік проведень для операцій з власним капіталом.

Усі ці недоліки, на наш погляд, ускладнюють отримання інформації про певні об'єкти бухгалтерського обліку в державному секторі, що може заважати своєчасності підготовки та надання облікових даних для формування показників звітності. Це може привести до затримки отримання інформації відповідними органами, що контролюють формування та виконання Зведеного бюджету України та місцевих бюджетів (наприклад, Державною казначейською службою України).

ВИСНОВКИ

Отже, підсумовуючи викладений матеріал можна сказати наступне. Процес модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі дозволив сформувати нові методологічні принципи організації обліку в державному секторі, що наблизило його до міжнародних стандартів і дозволило формувати більш якісну та прозору облікову інформацію про стан та рух державних фінансів, формувати показники фінансової та бюджетної звітності. Уніфіковано план рахунків таким чином, що його можуть застосовувати усі суб'єкти державного сектору. Але, на жаль, існують деякі проблеми, які пов'язані з формуванням інформації для складання фінансової та бюджетної звітності. На нашу думку, існує необхідність в удосконаленні форми Кошторису бюджетних установ, узгодженні формування його показників з даними бухгалтерського обліку та фінансової звітності су-

б'єктів державного сектору. Крім того, потрібно вдосконалити форму деяких карток аналітичного обліку. Це дозволить оптимізувати формування інформації для складання звітів суб'єктами державного сектору, а також карток аналітичного обліку.

Список використаних джерел

1. Горковенко І.В. Бухгалтерський облік бюджетних установ: стан та перспективи реформування / І.В. Горковенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – Випуск 9. Частина 2. – 2014. – С. 176-179.
2. Калюга Є.В. Передумови реформування бухгалтерського обліку в державному секторі України [Текст] / Є.В. Калюга // Економічний аналіз : зб. наук. – Тернопіль. – 2015. – Том 21. – № 2. – С. 18-26.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності” [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10>.
4. План заходів щодо модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2016 - 2018 роки [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 листопада 2016 року, №1038. Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/415-2017-%D1%80.
5. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки [Електронний ресурс]: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007р. № 34. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-%D0%BF>.
6. Свірко С.В. Бюджетний облік в Україні: новації ХХІ ст. / С.В. Свірко, М.Ю. Самчик // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Житомир. – Вип. 1 (36). – 2017 – С.221-246.
7. Сушко Н. Реформування системи бухгалтерського обліку в державному секторі / Н. Сушко, Л. Гізатуліна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/459?view=material.